

Varia en Vragenbus.

Luxatie en draaibeweging.

In mijn tandheekkundige jeugd merkten eenige jongeren op, dat onze leeraar in de extractiekunst de gewoonte had, bij extracties van molaren het instrument een draaiende beweging te geven. Hierover vernam ik veel critiek: wat een slecht voorbeeld gaf deze professor, door zoo in strijd te handelen met de eenvoudige aanwijzing, ons door de anatomie gegeven; immers de vorming der meeste molarenwortels is zoodanig, dat zij door de geringste draaibeweging gevaar loopen te breken. Ik knoopte deze zeer plausibele critiek in mijn oor, en heb jarenlang zorgvuldig elke draaibeweging vermeden, en de extracties uitgevoerd zooals de anatomische verhoudingen het voorschreven. Tot op zekeren dag mijne oogen zich openden — voor de waarheid. Want deze bleek te zijn aan de zijde van den professor; en de critiek had ongelijk. Men moet weliswaar beginnen „anatomisch” te luxeeren, maar zoodra de maaltand merkbaar bewegelijk is, is eene voorzichtig draaiende beweging niet alleen geoorloofd, maar zelfs aan te bevelen, daar de algeheele verwijdering van den tand hierdoor bespoedigd wordt. Daardoor worden n.l. ten 1e. de alveolen eenigszins verwijd; ten 2e. de overlangsliggende vezels van periost en tandvleesch, die door de eenzijdige luxatiebeweging gespaard waren, nu ook verscheurd, zoodat de tand niet aan een strook tandvleesch blijft hangen; en ten 3e. worden de wortels ook meestal bevrijd van de aanklevende alveolen-lamellen, die alsmede de

verwijdering tegenhouden, en gemakkelijk later met een pincet genomen kunnen worden; of, wat nog beter is, op hun plaats kunnen blijven. Hierdoor wordt dus de extractie minder ruw, minder beschadigend.

Een niet geluxeerde wortel zal bij draaibeweging kunnen breken, maar een half geluxeerde heeft onmiddellijk veel meer ruimte, en verdraagt, indien normaal gevormd, een vrij groote draaiing. De abnormaal gekromde wortels verdragen deze natuurlijk veel minder, maar toch voldoende na flinke luxatie. Is de draaibeweging niet mogelijk, zoo voelt men dit onmiddellijk.

Een ander middel om het aankleven van het tandvleesch te voorkomen, is het losprepareeren rondom de wortels, gelijk in Amerika gebruikelijk is.

Hiermede voorkomt men echter alléén het aankleven van het tandvleesch, niet den tegenstand van periost en alveoli.

Verzorging der handen.

Voor collega's, die niet steeds door een juffrouw omzwermd worden — en ook zelfs voor dezen — is het niet altijd mogelijk de handen zoo „rein” en de huid zoo „fijn” te houden als voor de uitoefening van ons bedrijf wel wenschelijk is. Puimsteen en zoutzuur yergroven en verdunnen de huid aanmerkelijk, en zijn toch niet altijd te vermijden. Herhaald wasschen met zuivere zachte zeep is nog het beste, maar ook hierdoor heeft de huid te lijden. Men wende daarom na zulk eene mishandeling steeds een verzachtend middel, een „cold cream” aan. Een der beste preparaten is wellicht het bekende *Harcline-snow*, dat niet vet is (het is uit spermacetic bereid) en de huid zeer frisch maakt. Ook neemt het de minder aangename lucht weg, die na aanraking met Lysol aan de handen blijft hangen, en voor zeep alleen niet wijkt.

Het reinigen der boren.

Dit onderdeel onzer werkzaamheid wordt wel eens wat verwaarloosd wegens den tijd, dien het ons kost. En toch hebben deze instrumenten evenveel recht op zuiverheid als alle andere; vooral wanneer men niet een afzonderlijk stel gebruikt voor noodzakelijke — of toevallige! — pulpabehandeling. Op de volgende wijze worden een groot aantal boren in een minimum van tijd gereinigd. Men legge ze gedurende den nacht in eene roestvrije antiseptische vloeistof, bijv. 2½% lysoloplossing. Den volgenden ochtend worden ze op een vierdubbele gevouwen handdoek gelegd en daarmee „gerold” tot ze droog zijn, en dan een voor een op hun plaats gebracht; waarbij men zal vinden, dat de meeste instrumentjes geen koperen borstel meer noodig hebben. Die dezen wel noodig hebben, zijn met kleverige stoffen in aanraking geweest, zoals was, cementamalgaam enz. Hiervoor is vaak de borstel niet voldoende, en moet men een fijnen excavator te hulp roepen.

Aqua camphorata.

Reeds jaren geleden werd gewezen op de groote voordeelen van Aq. camphorata — te bereiden, door in een flesch gedestilleerd water eenige stukjes campher te werpen — als onschadelijk antisepticum, en geschikt om oplossingen van allerlei aard steriel te houden. Het is dan ook, volgens mijn eigen jarenlange ervaring, het beste middel om steriele oplossingen van cocaine of novocaine te maken. Blijkbaar hebben de mededeelingen hierover niet algemeen de aandacht getrokken; anders zouden zeker de fabricatie der „ampoules” niet zulk een omvang hebben genomen. De genoemde oplossingen, ook vermengd met adrenaline, blijven minstens twee maanden goed. Waarschijnlijk wel veel langer, maar dit heb ik niet onderzocht; heb wel eene arabische gomoplossing, met kamferwater bereid, langer dan een jaar in een open flesch schimmelvrij gehouden. Hetgeen niet beteekent,

dat men de novocaine oplossingen enz. niet zorgvuldig moet afsluiten. Ook moeten ze door herhaalde filtratie vrij van stof gehouden worden.

t. K. L.

Het is mij opgevallen, dat 't niet van algemeene bekendheid is, dat *bovenste* wijsheidskiezen zich gemakkelijker laten behandelen, wanneer men de onderkaak laat verschuiven naar de zijde, waar de in behandeling zijnde wijsheidskies zich bevindt.

Er komt daardoor zooveel ruimte, dat spiegel, boor of tang, zelfs tandenborstel met gemak in dien duisteren hoek kunnen worden beheerscht.

Wellicht is deze raad voor velen even weinig nieuw, als die om den mond half te laten openen bij manipulaties aldaar; ik zag dezelve echter in geen der door mij geraadpleegde leerboeken en meen er daarom hier op te mogen wijzen.

G. STARK.

Collega L. J. v. d. Bergh (Utrecht) heeft een nuttig werk verricht door in het Tijdschrift voor Geneeskunde van 17 Mei 11. onder den titel „Iets over Kiespijn” den medici eenige wenken te geven omtrent de voorloopige behandeling der pulpazieke tanden. Vooral op het platteland, waar tandheekkundige hulp niet zoo direct bij de hand is, kunnen die raadgevingen van groot nut zijn en zal menige tand, die anders mir nichts dir nichts aan de tang ten offer zou vallen, nu nog gered kunnen worden.

Wel komt in het nummer van 31 Mei van hetzelfde Tijdschrift Louis Frank, spec. arts voor tandheekkunde (Rotterdam) er op wijzen dat, wat ons tandheekkundigen eenvoudig lijkt, het voor den ongeoeffenden medicus nog lang niet is, doch ook hij wenscht van de artsen wat meer kennis van de eerste beginselen der conserveerende tandheekkunde en raadt hun aan zich die behandelingen eenige keeren door een tandarts te laten voordoen.

Collega L i n d (Amsterdam) geeft aan als goed werkend middel tegen gevoelige tandhalzen bij vóórtanden (waar Ag NO₃ dus gecontraïndiceerd is) het appliceeren van een druppel „anticalcine” oftewel ammoniambifluoride. Eerst met ether de plekken afwrijven ter wegneming van het vette beslag en met verwarmde lucht drogen.

Hebt ge 't ongelukje, den lip van Uw patiënt aan te raken met wat phen. liquef., wrijf dan onmiddellijk alcohol absol. op die plek. Zijt ge er niet gauw genoeg bij geweest, dan is vaseline het beste.

Vlekken van jodium op de huid of op de kleding worden gemakkelijk verwijderd met een warme, geconcentreerde oplossing van natrium-hyposulfiet of met ammonia.

Collega D a C o s t a (den Haag) heeft het metaal, dat door de E d w a r d D e n t a l M a n u f. Co. in den handel wordt gebracht onder den naam „Novoro” en dat diene ter vervanging van goud bij inlays, kronen enz., laten onderzoeken. Volgens opgave bevat het 54% koper en 46% zink.

Zet Uw ouden, stompen, ronde boor loodrecht tegen het zijvlak van den draaienden steen Uwer slijpmachine, tot ge de helft hebt afgeslepen. Ge hebt dan een zeer bruikbare boor teruggekregen.

Hebt ge al eens gebruik gemaakt van „Tatham Gold Mesh”, een fijn goudgaas dat mij uitstekende diensten bewijst ter versterking van de was-inlays in moeilijke, samengestelde caviteiten?

Bij een mijner patiëntjes zag ik een vrij groote ruimte tusschen de centrale benedenincisivi, ontstaan doordat het frenulum linguae, hetwelk zeer hoog tegen de binnenkant der kaak was ingeplant, bij het uitsteken der tong geheel tusschen die tanden indrong. 't Zelfde jonge mensch had boven links en rechts een overtollige temporaire laterale snijtand waarvan de rechter vergroeid met de andere temp. I₂

Wie helpt me nog eens aan wat opmerkingen, trucjes, handigheidjes enz. enz. die van nut kunnen zijn? Noteer ze even op een briefkaart aan mijn adres. Ge hoeft zelfs geen Amice of Waarde collega boven te zetten. Dat spaart tijd.

VAN HASSELT.